

Græsk A – stx, august 2026**1. Identitet og formål****1.1. Identitet**

Græsk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag. Disse sider af faget er ligeværdige, betinger gensidigt hinanden og sikrer faglig dybde. Faget omhandler antikken som grundlag for senere perioders kultur og forestillingsverden og beskæftiger sig med græske originaltekster og monumenter, hvori værdier, begreber og formsprog, der blev normgivende for senere perioders kunst, litteratur, tænkning og værdier, kommer til udtryk. Græsk åbner derfor for et førstehåndskendskab til antikken og dens efterliv såvel europæisk som globalt.

1.2. Formål

Fagets forskellige discipliner bidrager til elevernes almindelse og studiekompetence. Gennem arbejdet med centrale græske tekster og monumenter fra antikken og med tekster og monumenter, der kan perspektivere dem, opnår eleverne viden, kundskaber og færdigheder i forhold til græsk sprog og kultur med vægt på evnen til at se lange linjer og forbindelser mellem antikken og senere kultur. Faget sætter eleverne i stand til at analysere og fortolke tekster og monumenter i en historisk kontekst og giver dem begreber til at forstå og reflektere over deres egen og andre kulturer. Faget introducerer eleverne for antikken som den første af en række perioder, hvor udforskning af forholdet mellem menneske, natur og samfund udgør en forudsætning for individets dannelse. Faget giver desuden eleverne en grundlæggende forståelse for diskussioner om samfundsindretning og demokrati i antikken og nutiden. Undervisningen i græsk A styrker den sproglige fantasi og giver en systematik, som er effektiv for beherskelsen af dansk og for tilegnelsen af fremmedsprog. Det grundige arbejde med teksterne, hvor opmærksomhed på detaljen hele tiden er nødvendig for forståelsen af helheden og omvendt, giver eleverne gode studievaner og styrker deres studiekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold**2.1. Faglige mål**

Eleverne skal kunne:

- oplæse og oversætte ubearbejdede græske originaltekster med brug af fagets hjælpemidler
- analysere og fortolke græske tekster og monumenter i deres historiske, samfundsmæssige og kulturelle kontekst og perspektivere dem i forhold til såvel antik som senere kultur
- identificere, forklare og forholde sig til væsentlige værdier, begreber og tanker i antikken
- vurdere oversættelser ud fra sammenligning med den græske originaltekst
- anvende viden om græsk morfologi, syntaks og semantik til at beskrive og analysere græsk, især attisk
- gøre rede for og reflektere over forskelle mellem græsk og elevernes andre sprog, herunder dansk
- overveje, hvorledes antikken har sat sig spor i senere kultur
- udnytte deres viden om det græske sprog til at genkende og forklare fremmedord, låneord, oversættelseslån og videnskabelige fagbegreber i øvrigt
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

- græske originaltekster fra oldtiden. Hovedvægten lægges på klassisk tid. Homer og Platon skal være repræsenteret
- oversatte tekster fra den græske og romerske oldtid. Hovedvægten lægges på klassisk tid
- græske monumenter, både arkitektur og kunst fra arkaisk til og med hellenistisk tid
- græsk ordforråd, morfologi, syntaks, sproghistorie, semantik og stilistik
- centrale græske begreber inden for filosofi, politik, retorik og historie
- væsentlige sider af græsk litteratur, historie og kulturhistorie og deres betydning i senere kultur.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Kernestoffet perspektiveres og uddybes med tekster og monumenter fra senere perioder, der viser antikkens betydning i senere kultur. Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

2.4. Omfang

Forventet omfang af de græske originaltekster er normalt svarende til 35-50 sider.

Forventet omfang af øvrigt materiale er normalt svarende til 200-300 sider.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tager udgangspunkt i det almene sproglige niveau, eleverne har nået i almen sprogforståelse. Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets sproglige og indholdsmæssige discipliner opleves som en helhed. Der arbejdes med forskellige læsestrategier: statarisk, kursorisk og læsning med paralleloversættelse, hvor formuleringer og kernesteder undersøges og verificeres i den græske tekst.

Der læses statarisk inden for mindst seks genrer: filosofi, epos, historie, retorik, drama og mindst én valgfri genre: lyrik, biografi eller naturvidenskabelige tekster. De statarisk læste tekster skal være læst i helheder, som er repræsentative for værk, genre eller forfatter, og skal altid, også når de indgår i et tema, læses i deres egen ret.

Undervisningen organiseres fortrinsvis omkring temaer, herunder forfatterskaber og genrer. I undervisningen skal indgå mindst seks temaer. Inden for hvert tema læses en eller flere græske originaltekster fra kerneperioden statarisk og uddybes med antikke tekster læst kursorisk og i oversættelse. Temaet perspektiveres med en eller flere efterantikke tekster eller vælges således, at det tager sit udgangspunkt i en moderne problemstilling. I undervisningen skal begge disse måder at tilrettelægge stoffet på være repræsenteret. I arbejdet med de græske tekster inddrages paralleloversættelser, og der arbejdes med oversættelsesproblematik og oversættelsesvurdering. Arkitektur og kunst perspektiveres med monumenter, der viser græsk formsprogs betydning i senere perioders arkitektur og kunst.

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges, så den fremmer elevernes faglige nysgerrighed og engagement i forhold til fagets discipliner. I undervisningen indgår derfor gennem hele forløbet varierede undervisnings- og arbejdsformer. Selvom vægten i begynderfasen ligger på den sproglige indlæring, inddrages det kulturelle stof allerede fra begyndelsen, og digitale hjælpemidler inddrages både i det sproglige arbejde og i arbejdet med kulturstoffet. Efter begynderfasen indgår mere selvstændige arbejdsformer, der blandt andet forbereder eleverne til studieretningsprojektet, herunder projektforsøg, hvor eleverne arbejder med bestemte problemstillinger og perspektiver eller innovative løsningsforslag. Eleverne inddrages i valg af arbejdsformer.

Skriftligt arbejde anvendes både som arbejdsform i tilknytning til det mundtlige arbejde, i forbindelse med projekter og som selvstændig disciplin. Det skriftlige arbejde tilrettelægges således, at der sikres progression, og arbejdet spænder fra mindre skriveøvelser, som træner delkompetencer, til større opgaver, hvor eleverne i en sammenhængende fremstilling forholder sig sprogligt og indholdsmæssigt til en græsk originaltekst. Græsk A indgår i samarbejdet med andre fag om at udvikle elevernes skriftlige kompetencer.

Undervisningen skal give eleverne en bevidsthed om forskellige traditioner for erkendelse og viden som forberedelse til at foretage et selvstændigt og modent uddannelses- og karrierevalg.

3.3. It

IT og digitale medier og hjælpemidler inddrages løbende i undervisningen med det overordnede formål at fremme elevernes læreproces og støtte deres faglige udvikling. Elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale om den græsk-romerske oldtid med kritisk bevidsthed skal udvikles, og eleverne skal lære at anvende digitale værktøjer og ressourcer, så det bidrager til faglig fordybelse i arbejdet med både tekster og monumenter. Græsk A bidrager til elevernes digitale dannelse, så de kan indgå ansvarligt, kritisk og etisk bevidst i digitale fællesskaber, både fagligt og alment.

3.4. Samspil med andre fag

Græsk A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen sprogforståelse i overensstemmelse med de regler, der gælder for dette forløb. Græsk A indgår desuden i flerfaglige forløb, der forbereder eleverne til arbejdet med studieretningsprojektet. Dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Den enkelte elevs viden, kundskaber og færdigheder i arbejdet med det sproglige og kulturelle stof evalueres løbende. Evalueringen skal give eleven viden om eget fagligt standpunkt samt give eleven klare anvisninger på, hvordan det er muligt at forbedre sig. Evalueringen skal desuden bidrage til elevens refleksion over egen faglige udvikling og til elevens

forståelse af progression i arbejdet med fagets discipliner. Evalueringen sker gennem mundtlige eller skriftlige fremlæggelser af arbejdet med stoffet eller gennem individuelle test. I evalueringen af det skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering. Udgangspunktet for evalueringen er de faglige mål.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er en todelt, centralt stillet opgave. Prøvens varighed er fem timer. Begge delprøver udleveres i papirform ved prøvens start. Første delprøve besvares i hånden. Under første delprøve må begrænsede, analoge hjælpemidler benyttes. Efter en time og 30 minutter afleveres besvarelsen af første delprøve, hvorefter anden delprøve besvares digitalt. Under anden delprøve må begrænsede hjælpemidler benyttes.

Den mundtlige prøve

Mundtlig prøve på grundlag af en opgave, som fordeles ved lodtrækning. Opgaven skal bestå af:

- 1) en græsk eksamenstekst bestående af et enkelt stykke græsk originaltekst på højst ¼ normalside prosa eller op til 15 vers poesi udtaget repræsentativt dækkende blandt de statarisk læste tekster. Ved kortere tekster, f.eks. digte, kan flere tekster indgå i opgaven. Teksterne skal da være af samme forfatter
- 2) en efterantik ektemporaltekst på op til to normalsider eller antikt monument, gennemgået eller ikke gennemgået, samt et efterantikt, perspektiverende monument, som ikke er gennemgået i undervisningen.

Der udformes lige mange opgaver af hver type. Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Prøvematerialet vælges af eksaminator. Det samme prøvemateriale må anvendes højst to gange på samme hold. Både vasemaleri, arkitektur og skulptur skal være repræsenteret i de antikke monumenter. Opgaverne må ikke være forsynet med vejledende spørgsmål eller instrukser. En normalside prosa er 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum), en normalside poesi er 30 vers, en normalside afspillet tekst er ca. 3 minutter.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Til eksaminationen må kun medbringes de notater, eksaminanden har udarbejdet under forberedelsen. Notaterne må ikke indeholde en oversættelse af hele eksamensteksten eller større sammenhængende dele heraf. Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Der prøves i oplæsning, oversættelse, sproglig analyse og indholdsforståelse af den græske eksamenstekst. Hele den græske eksamenstekst oversættes. Eksaminator udpeger den eller de sætninger, der skal analyseres sprogligt. Eksaminanden skal redegøre for den græske eksamensteksts mening og indhold og for den sammenhæng, hvori den er læst. Med den efterantikke ektemporaltekst prøves eksaminandens evne til at sætte den græske eksamenstekst eller temaer fra undervisningen i et kulturhistorisk perspektiv. Det antikke monument beskrives, analyseres og fortolkes. Med det efterantikke perspektivmonument prøves eksaminandens evne til at sætte monumentet eller temaer fra undervisningen i monumenter i et kunst- og kulturhistorisk perspektiv.

Hovedvægten ved eksaminationen lægges på den græske eksamenstekst.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Ved den *skriftlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden kan:

- analysere og beskrive græsk sprog grammatisk med anvendelse af relevant terminologi
- oversætte ubearbejdede græske originaltekster med brug af fagets hjælpemidler
- vurdere en oversættelse ud fra en sammenligning med den græske originaltekst ved at anvende viden og relevant terminologi om græsk morfologi og syntaks
- disponere, argumentere for og formidle en analyse og fortolkning af græske tekster og monumenter i deres historiske og kulturelle kontekst
- perspektivere græske tekster og monumenter i forhold til såvel græsk-romersk som til senere kultur, herunder at identificere, forklare og forholde sig til væsentlige værdier, begreber og tanker i græske tekster
- besvare den stillede opgave med selvstændighed og dokumentation.

Ved den *mundtlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden kan:

- anvende viden om græsk sprog og kultur i arbejdet med eksamensteksten
- anvende fagets grundlæggende metoder relevant
- oversætte den græske eksamenstekst selvstændigt
- sætte den græske eksamenstekst, temaer fra undervisningen eller det antikke monument i perspektiv.

Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at:

- behandle problemstillinger i samspil med andre fag
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.